

gennemførelsen af lov om forældremyndighed og samvær. Også FN's Børnerettighedskomité er bekymret over den store vægt på forældrenes rettigheder på bekostning af hensynet til barnets bedste. Læs mere om statsamternes kritik under de almindelige bemærkninger punkt 2.4 og om kritikken fra FN under de almindelige bemærkninger punkt 6.2.

FN's børnekonvention beskriver samværsretten som barnets ret og kræver hensynet til barnets bedste sat i første række. Alligevel er hovedreglen om samværsret i den danske lovgivning beskrevet som forældrenes ret, som der kun kan foretages indskrænkninger i, hvis det kan bevises, at samværet skader barnet i alvorlig grad. Se om børnekonventionen under de almindelige bemærkninger punkt 6.1 og om hensynet til henholdsvis samværsforælderen og barnet under de almindelige bemærkninger punkt 3 og 4.

De høje beviskrav skyldes lovens stærke formodning om, at det generelt er til barnets bedste, at det bevarer kontakten til begge sine forældre, selv om dette ikke er entydigt dokumenteret i forskningen. Derimod er det dokumenteret, at det er skadeligt for et barn, hvis samværet og forholdet mellem forældrene er konfliktfyldt. Lovens formodning om, hvad der generelt er det bedste for et barn, er derfor ikke anvendelig i de konfliktfyldte sager. Forslagsstillerne finder det i den forbindelse særdeles positivt, at der nu gennemføres tilbud om konfliktmægling i alle landets statsamter. Se også de almindelige bemærkninger punkt 5 om, hvad der er det bedste for børn i samværsager.

På trods af intentionerne er der siden ikrafttrædelser af loven om forældremyndighed og samvær i 1996 ikke sket den tilsigtede lempelse af adgangen til at ophæve eller afslå problematisk samvær. Tværtimod er der tilsyneladende – ifølge Civilretsdirektoratet selv – sket en stramning ved, at der i højere grad fastsættes overvåget samvær for at sikre samværsretten (for forældrene). Se også de almindelige bemærkninger punkt 7.1.

Det er forslagsstillernes grundlæggende holdning, at forældrene har ansvar for og ret til at bestemme over deres egne børn. Men denne ret må vige, hvis forældrene skader barnet. Det er der en potentiel mulighed for, når forældre beslutter sig for at blive skilt. I nogle samværsager har forældrene to forskellige opfattelser af, hvad der tjener barnet bedst. Derfor er det nødvendigt, at myndighederne får bedre redskaber til at træffe afgørelser, der tager udgangspunkt i, hvad der er det bedste for det enkelte barn i den konkrete situation; i stedet for at gå ud fra en formodning om, at det også i de konfliktfyldte sager er i barnets interesse at bevare forbindelsen til begge forældre, medmindre

andet kan bevises. Forslagsstillerne mener, at fokus på hele forældremyndigheds- og samværsområdet skal være det, der er det bedste for det individuelle barn.

Det landsdækkende tilbud om konfliktmægling i samværsager må endvidere forventes at reducere antallet af konfliktfyldte sager. CASA skulle ifølge Civilretsdirektoratet (Statistik 2003, Civilretsdirektoratet, februar 2004, side 8) aflevere en evalueringsrapport i midten af 2004 om den landsdækkende ordning med konfliktmægling.

Chikane fra bopælsforælderen er uomtvisteligt en uretfærdighed over for den anden samværsforælder, men selv i disse situationer bør forældrenes rettigheder og konflikter efter forslagsstillernes opfattelse vige til fordel for barnets bedste. Og i en chikanesituation kan det for barnet være meget belastende at skulle gennemføre samvær med den anden forælder, også selv om der er tale om overvåget samvær.

### 2.3. Lov om forældremyndighed og samvær 1996

1. januar 1996 blev myndighedsloven ophævet, og i stedet trådte lov om forældremyndighed og samvær i kraft. Forarbejderne til den nugældende lov præsenterer to (potentielt) modstridende hensyn: hensynet til barnets bedste over for hensynet til samværsforældrens rettigheder. Det er hensynet til barnets bedste, der skal være det overordnede hensyn, men det sløres af udsagn om rettigheder for samværsforælderen.

### 2.4. Statsamtsjurister kritiserer lov og praksis

Statsamtsjurister har gjort opmærksom på, at det i praksis ofte er forældrenes rettigheder, der er i centrum i samværsager, f.eks. i Ugeskrift for Retsvæsen i 1997 (U 1997 B. 408), hvor kontorchef i Statsamtet Vejle Anders Bille skrev: »Lige fra samværsretten lovteknisk blev indført i 1922, har det været præciseret, at det er en *ret* for forældrene, men at den skal fastsættes efter, hvad der skønnes bedst for barnet (barnets tarv). Dette er i samme bestemmelse to hensyn, som ikke altid harmonerer. Tendensen de seneste år har været, at retten for forældrene kraftigt overskygger hensynet til børnene (...) Nu antages det at være altafgørende, at barnet bevarer forbindelsen med begge biologiske forældre, næsten uanset hvad.« Denne opfattelse er senere støttet af kontorchef i Statsamtet Nordjylland (for eksempel i rapport fra konference afholdt af Børns Vilkår på Christiansborg den 7. april 2000 side 45 og i tv-udsendelsen »For fars skyld« sendt på DR 1 den 21. marts 2001).

I Nyhedsbrev nr. 13, februar 2001, fra Civilretsdirektoratet skriver to fuldmægtige ansat ved Statsamtet København, at problemet med de »tunge sager« træ-